

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่งความเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่งความเห็นของนาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ รวม ๓๐ คน ผู้ร้อง สรุปข้อเท็จจริงได้ว่า

๑. ผู้ร้องเสนอความเห็นต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อส่งความเห็นดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยมีความเห็นดังนี้

๑.๑ ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องห้ามมิให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี ซึ่งแรกเริ่มที่มีการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีก็มีความเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

จึงได้มีหนังสือมายังประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทักท้วงการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว หลังจากนั้นปรากฏว่ามีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบางท่านได้เข้าพบนายกรัฐมนตรี และต่อมารัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือขอถอนหนังสือทักท้วงดังกล่าว เมื่อร่างกฎหมายนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงิน กรณีจึงต้องห้ามมิให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอร่างกฎหมายนี้ต่อ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เว้นแต่จะได้ส่งไปให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อน แต่ปรากฏว่าไม่มีการส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่ประการใด การถอนหนังสือจึงไม่มีผลตามกฎหมายว่าเป็นการให้ความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี จึงเป็นร่างกฎหมายที่ต้องห้ามมิให้เสนอและพิจารณาโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อนึ่ง ในชั้นกรรมาธิการมีการแปรญัตติและมีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าว และทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการเงินชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งต้อง มีการดำเนินการให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ คือ การให้นายกรัฐมนตรีรับรอง แต่ปรากฏว่า มีการรวบรัด ไม่มีการดำเนินการดังกล่าวให้ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ดังนั้น การที่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการเงินในลักษณะดังกล่าว จึงไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

๑.๒ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ขัดต่อ รัฐธรรมนูญ กล่าวคือ

(๑) รัฐบาลนี้ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่าจะยึดมั่นในคุณธรรม ศีลธรรม และ จริยธรรม ตลอดจนจะยึดมั่นในหลักปรัชญาพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหาร ราชการแผ่นดิน ซึ่งรัฐบาลมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายให้เป็นไปตามที่แถลงนโยบายไว้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕ แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้ขัดกับนโยบายของรัฐบาลที่มีผลใช้บังคับ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕

(๒) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘ บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย ด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ อย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของ

ประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นร่างกฎหมายที่มีผลเป็นการทำลายสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ทำให้ประชาชนลุ่มหลงและงมงายในอบายมุข ขัดกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและทำลายผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมด้วย

(๓) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้รัฐต้องให้ความสำคัญและคุ้มครอง พระพุทธศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนา คุณภาพชีวิต แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะทำให้รัฐบาลกลายเป็นเจ้ามือหวยและแสวงหาผลประโยชน์ จากความลุ่มหลงงมงายและความเพ้อฝันของประชาชน มอมเมาประชาชนให้เสื่อมเสียคุณธรรม และทำลายคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วประเทศ

(๔) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ บัญญัติให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการ ดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่การที่รัฐจะเป็นเจ้ามือหวยบนดินเสียเอง ตามร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นการทำลายแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถึงแก่น เพราะยุบส่งเสริม สนับสนุนมอมเมาประชาชนให้ลุ่มหลงงมงายและฝักใฝ่ในอบายมุข ไม่รู้จักความพอเพียง ไม่รู้จัก เหตุผล ไม่รู้จักความพอประมาณ

(๕) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๒) บัญญัติให้สนับสนุนให้มีการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับการประกอบกิจการ ซึ่งหมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกอบสัมมาอาชีพ ที่ยึดคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะทำให้รัฐเป็นเจ้ามือหวย ส่งเสริม ให้ประชาชนเล่นหวย มอมเมาให้ประชาชนเล่นหวย เป็นการทำลายคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม

(๖) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจการต่าง ๆ แต่รัฐบาลโดยหน่วยงานของรัฐกลับฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ สมรู้ และสมยอม ยืมมือ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบางคนให้เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ แทนที่รัฐบาลจะเป็นฝ่ายเสนอเสียเอง โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อนดังที่ปรากฏเป็นข่าวว่าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้จ่ายเงินค่าตอบแทน ในลักษณะค่าวิจัยให้กับผู้ใกล้ชิดของสมาชิกบางคนที่เสนอร่างกฎหมายนี้เป็นค่าตอบแทนเป็นการกระทำ ที่จงใจหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทบต่อผลประโยชน์ ของประชาชนทั้งชาติ

(๗) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างกฎหมายที่ถือลงงบประมาณแผ่นดิน และหลีกเลี่ยงการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินให้เป็นการใช้จ่ายเงินตามอำเภอใจ ซึ่งขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปและขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากรายได้ทั้งปวงที่เป็นของรัฐ จะต้องนำส่งกระทรวงการคลัง และหากจะมีการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน รัฐธรรมนูญบัญญัติบังคับให้ตราเป็นกฎหมายงบประมาณ ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภาก่อนเป็นรายปีหรือรายครั้งไป แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติให้นำรายได้ซึ่งเป็นของรัฐเอาไปใช้จ่ายโดยตรง โดยไม่ต้องนำเงินส่งกระทรวงการคลัง เป็นการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ทำให้มีการใช้จ่ายเงินแผ่นดินได้ตามอำเภอใจโดยไม่ต้องมีการตราเป็นกฎหมายงบประมาณ และหลีกเลี่ยงไม่ให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบการใช้จ่ายเงินนั้นตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ จึงเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญในลักษณะที่ใช้เล่ห์กลอุบายนำเงินแผ่นดิน

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งแจ้งแสดงความเห็น ซึ่งผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ สว (สนช) ๐๐๐๗/๕๕๕๑ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ว่า กระบวนการตราร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนั้นเป็นขั้นตอนซึ่งเป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ปรากฏดังนี้

๑.๑ นายสังคีต พิริยะรังสรรค์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๐ โดยที่ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเสนอนั้นถูกต้องตามเงื่อนไขตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดไว้ หรือไม่ และเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หรือไม่

๑.๒ ในขณะที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้เสนอมาถูกต้องตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติกำหนดไว้ ส่วนในประเด็นปัญหาว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๓ หรือไม่ นั้น เมื่อได้พิจารณาสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแล้ว เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ และมาตรา ๑๔๓

๑.๓ ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๗๖๘๒ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๐ แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้การจัดสรรเงินที่ได้จากการจำหน่ายสลากพิเศษแบบรางวัลเลขท้ายให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลกำหนดนั้นกระทบต่อรายได้แผ่นดิน และเป็นการกำหนดวิธีการจัดสรรเงินที่ได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลแตกต่างจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้นโยบายเกี่ยวกับวิธีการจัดสรรเงินจากการจำหน่ายสลากประเภทดังกล่าวที่ส่วนหนึ่งต้องนำมาเป็นรายได้แผ่นดินนั้น ควรต้องผ่านการพิจารณาของนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารเสียก่อน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดกรณีเป็นที่สงสัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๓ ว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอมานี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่ต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรี หรือไม่ ซึ่งเป็นอำนาจในการวินิจฉัยของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานคณะกรรมการสามัญของสภาทุกคณะ ดังนั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงมีคำสั่งให้จัดประชุมร่วมกันเพื่อวินิจฉัยในประเด็นปัญหาดังกล่าว แต่ก่อนที่จะมีการประชุมร่วมกัน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๗๕๘๓ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ แจ้งขอถอนหนังสือความเห็นที่ว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินเพื่อนำกลับไปพิจารณาทบทวน ดังนั้น จึงทำให้กรณีที่มีข้อสงสัยว่าร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่ต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรี หรือไม่ ยุติลง และต้องถือเอาคำวินิจฉัยของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้วินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน เป็นที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า กระบวนการในการตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราช บัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หรือไม่ ได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ ประกอบกับข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ ข้อ ๑๐๘ แล้ว

๒. นายกรัฐมนตรี มีหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๕๓๕ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๑ ว่า

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงินที่ต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี หรือไม่ เห็นว่า การพิจารณาว่า ร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้นเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๓ ซึ่งได้บัญญัติลักษณะของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน รวมทั้งได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของ นายกรัฐมนตรีไว้โดยเฉพาะแล้วว่า การพิจารณาวินิจฉัยจะเกิดขึ้นเมื่อมีข้อสงสัยในขณะที่มีการเสนอ ร่างพระราชบัญญัติใดต่อสภาผู้แทนราษฎรว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีบทบัญญัติที่อาจเข้าลักษณะ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน โดยหากมีข้อสงสัยเช่นว่านั้นเกิดขึ้น จะต้องได้รับการวินิจฉัย จากที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร ทุกคณะ ซึ่งจะต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ข้อสงสัยนั้น

จากบทบัญญัติดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๓ ได้บัญญัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการวินิจฉัยชี้ขาดว่าร่างพระราชบัญญัติใดเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ไว้แล้วโดยเมื่อ ได้รับการวินิจฉัยชี้ขาดจากบุคคลตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แล้ว กรณีย่อมเป็นที่ยุติตามนั้น และบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติให้มีการหยิบยกข้อสงสัย ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินขึ้นอีก เว้นแต่เป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ซึ่งเป็นกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมภายหลังของสภาผู้แทนราษฎรและมีข้อสงสัยเกิดขึ้นว่าการแก้ไข เพิ่มเติมนั้นทำให้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เมื่อข้อเท็จจริงการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ปรากฏว่า ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งทำหน้าที่เป็น

สภาผู้แทนราษฎร ไม่มีการหยิบยกเป็นข้อสงสัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หรือไม่ จนสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และต่อมาได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ใช้เป็นกฎหมายแล้ว จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มิใช่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองจากนายกรัฐมนตรี และกรณีดังกล่าวย่อมเป็นการล่วงเลยขั้นตอนที่จะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นมาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๓ อีก เพราะไม่มีบทบัญญัติใดให้ดำเนินการเช่นนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ย่อมแสดงให้เห็นว่า หากสภาผู้แทนราษฎรมีมติในขั้นรับหลักการว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินแล้ว การจะพิจารณาวินิจฉัยในเรื่องนี้อีก จะต้องเป็นกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังขั้นรับหลักการแล้วเท่านั้น และเมื่อกรณีนี้มิใช่เป็นปัญหาว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงไม่อยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔

๒.๒ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ (๒) และมาตรา ๒๒ หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดในหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่บังคับคณะรัฐมนตรีในการบริหารราชการแผ่นดินว่า จะต้องมิใช่มีแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แต่บทบัญญัติตามหมวดนี้ก็เป็นเพียงการกำหนดแนวทางทั่วไป ส่วนรายละเอียดวิธีการดำเนินการยังคงต้องเป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการตรากฎหมายหรือการกำหนดวิธีการปฏิบัติงาน และไม่เป็นเหตุที่จะทำให้อำนาจหน้าที่ที่ตราขึ้นจะเป็นอันไม่มีผลใช้บังคับได้ เพราะบทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งต้องห้ามไว้โดยชัดแจ้งในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ การตรวจสอบว่าการเสนอกฎหมายของคณะรัฐมนตรีเป็นไปตามหมวดนี้หรือไม่ ย่อมเป็นอำนาจขององค์กรนิติบัญญัติโดยผ่านกระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบในร่างกฎหมาย หรือโดยการดำเนินการตามส่วนที่ ๕ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการแก้ไขพระราชบัญญัติเดิมที่บัญญัติให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลทำหน้าที่ออกสลากกินแบ่ง

อยู่แล้ว โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นเพียงการกำหนดรูปแบบของสลากกินแบ่งรัฐบาลเพิ่มเติมอีกประเภทหนึ่ง เมื่อพระราชบัญญัติฉบับเดิมได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน โดยไม่มีเหตุที่จะถือว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพราะเป็นที่เข้าใจกันเป็นสากลว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นการระดมเงินทุนประเภทหนึ่งที่จะนำมาใช้พัฒนาประเทศ การแก้ไขเพิ่มเติมประเภทของสลากกินแบ่งโดยร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่มีเหตุที่จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมิได้มีบทจำกัดหรือห้ามการดำเนินการในลักษณะนี้ไว้ ส่วนเหตุผลของผู้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเพียงความคิดเห็นถึงความเหมาะสมของการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ตามความคิดของผู้เสนอ ซึ่งต้องเป็นเรื่องการพิจารณาในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จะกลั่นกรองความเหมาะสมของการตราพระราชบัญญัตินี้ แต่เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินี้แล้วย่อมเป็นที่ยุติในการวินิจฉัยปัญหา ความเหมาะสมนั้นแล้วว่าการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ น่าจะเป็นประโยชน์มากกว่าผลเสียที่มีการแสดงความคิดเห็น

๒.๓ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีบทบัญญัติที่กำหนดนำรายได้ของรัฐไปใช้จ่ายได้โดยตรงโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือไม่ เห็นว่า การที่งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๖ และการจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้อีกก็เฉพาะที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวด้วยการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๕ นั้น หมายถึงการที่รัฐบาลจะจ่ายเงินที่เป็นของแผ่นดินแล้วจะต้องกระทำตามวิธีการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ส่วนกรณีใดจะถือเป็นเงินของแผ่นดิน บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ จึงมิใช่ว่าเงินที่หน่วยงานของรัฐได้รับมาจะตกเป็นของแผ่นดินทุกกรณีแต่อย่างใด

การที่ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีบทบัญญัติกำหนดให้มีการนำรายได้ไปใช้จ่ายโดยตรง โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามการจัดสรรเงินที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้รับตามระเบียบที่คณะกรรมการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดสรรรายได้ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ในลักษณะที่บัญญัติในหลักการเดียวกับหน่วยงานของรัฐ

ประเภทนี้ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและบทกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายมิได้บัญญัติให้เงินรายได้ทุกกรณีต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินแต่อย่างใด ดังที่กล่าวข้างต้น บทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ กค ๐๑๐๐/๕๗๐ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ สรุปได้ว่า

๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งรัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีได้เคยมีหนังสือมายังประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทักท้วงการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวและถอนหนังสือทักท้วงในเวลาต่อมานั้น นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐบาลไม่ขัดข้องที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อไป

๓.๒ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีข้อความขัดแย้งต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมิได้อยู่ในสถานะที่จะประเมินว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติในมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญตามความเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือไม่

๓.๓ ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลสามารถออกสลากแบบรางวัลเลขท้ายได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยรัฐบาลสามารถปรับเปลี่ยนสัดส่วนการจัดสรรรายได้จากเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๒๒ ได้ ซึ่งรายได้ที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากดังกล่าวส่วนที่เหลือจากการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายต้องตกเป็นรายได้แผ่นดินและเป็นเงินอุดหนุนให้แก่กองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาตามกฎหมาย เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางด้านสังคมตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบและตามวิธีการที่กระทรวงการคลังจะกำหนด ทั้งนี้ การใช้จ่ายเงินของกองทุนต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๔. เลขานุการวุฒิสภามีหนังสือ ที่ สว ๐๐๐๗/๑๑๕๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๑ ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง และส่งผู้แทน คือ นายสิทธิพร สหพันธ์ ไตรภพ รองเลขานุการวุฒิสภา และ

นางวรารัตน์ อติแพทย์ รองเลขาธิการวุฒิสภา และคณะ ซึ่งแจ้งและตอบข้อซักถามต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ สรุปความได้ว่า

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอเพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา จำนวน ๒ ฉบับ คือ ฉบับที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ รวม ๒๖ คน เป็นผู้เสนอ และฉบับที่สอง ร่างพระราชบัญญัติ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังสิต พิริยะรังสรรค์ สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ รวม ๖๑ คน เป็นผู้เสนอ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังสิต พิริยะรังสรรค์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ รวม ๖๑ คน เป็นผู้เสนอ ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ปรากฏว่า มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงชื่อมาประชุม จำนวน ๒๐๕ คน โดยจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน ปรากฏผลการลงมติตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในเวลา ๑๗.๒๔ นาฬิกา ดังนี้

- เห็นด้วย (รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ)	๑๑๔	เสียง
- ไม่เห็นด้วย (ไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ)	๓๖	เสียง
- งดออกเสียง	๕	เสียง
- ไม่ลงคะแนนเสียง	-	เสียง

ดังนั้น จึงมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงมติในวาระที่หนึ่ง รวมทั้งหมด ๑๕๕ คน และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา จำนวน ๑๕ คน โดยกำหนดการแปรญัตติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

สำหรับกรณีร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่ง นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ มีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาก่อนรับหลักการนั้น เมื่อคณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาเสร็จแล้ว จึงเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยประธาน

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาอนุญาตบรรจุร่างพระราชบัญญัติพร้อมทั้งรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการเข้าระเบียบวาระการประชุม ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ปรากฏว่า มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุม จำนวน ๒๒๕ คน โดยจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริง ในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน ปรากฏผลการลงมติตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในเวลา ๑๕.๓๗ นาฬิกา ดังนี้

- เห็นด้วย (รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ)	๔๘	เสียง
- ไม่เห็นด้วย (ไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ)	๑	เสียง
- งออกเสียง	-	เสียง
- ไม่ลงคะแนนเสียง	-	เสียง

ดังนั้น จึงมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงมติในวาระที่หนึ่ง รวมทั้งหมด ๔๕ คน และที่ประชุมให้ส่งร่างพระราชบัญญัติของนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะ ให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังคีต พิริยะรังสรรค์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ พิจารณา โดยกำหนดเวลาแปรญัตติตามข้อบังคับการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ในวาระที่สองและในวาระที่สามของที่ประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๖๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ปรากฏว่า มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุม จำนวน ๑๕๖ คน โดยจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๑ คน

การลงมติในวาระที่สอง ที่ประชุมได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา โดยมีการลงมติ ในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ ดังนี้

มาตรา ๓ มีการแก้ไขโดยคณะกรรมการ และมีผู้สงวนคำแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความ ในบทนิยามคำว่า “สลากกินแบ่งรัฐบาล” ในมาตรา ๓ ผลการลงมติ ดังนี้

- เห็นด้วย (เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ)	๖๖	เสียง
- ไม่เห็นด้วย (เห็นชอบด้วยกับการสงวนคำแปรญัตติ)	๒๔	เสียง
- งคออกเสียง	๒	เสียง
- ไม่ลงคะแนนเสียง	-	เสียง

ดังนั้น จึงมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงมติในวาระที่สอง ในมาตรา ๓
รวมทั้งหมด ๘๒ คน

มาตรา ๔ ผู้สงวนคำแปรญัตติขอตัดความในมาตรา ๔ ออกทั้งมาตรา ผลการลงมติ
ดังนี้

- เห็นด้วย (เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ)	๖๕	เสียง
- ไม่เห็นด้วย (เห็นชอบด้วยกับการสงวนคำแปรญัตติ
โดยตัดมาตรา ๔ ออกทั้งมาตรา)	๒๒	เสียง
- งคออกเสียง	๑	เสียง
- ไม่ลงคะแนนเสียง	๑	เสียง

ดังนั้น จึงมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงมติในวาระที่สอง ในมาตรา ๔
รวมทั้งหมด ๘๓ คน

เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่สาม ในเวลา ๑๒.๐๗ นาฬิกา
ปรากฏผลดังนี้

- เห็นด้วย (สมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย)	๘๓	เสียง
- ไม่เห็นด้วย (ไม่สมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย)	๒๖	เสียง
- งคออกเสียง	๓	เสียง
- ไม่ลงคะแนนเสียง	-	เสียง

ดังนั้น จึงมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงมติในวาระที่สาม รวมทั้งหมด
๑๑๒ คน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และวรรคสี่ บัญญัติว่า เมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้น ให้โอนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ตามมาตรา ๑๕๐ หรือร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาลงมติยืนยันตามมาตรา ๑๕๑ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง (๑) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า ...” และมาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๓๐ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ในขณะนั้น สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีจำนวน ๒๕๐ คน) เข้าชื่อเสนอความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กรณีจึงเป็นไป

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) เมื่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑)

คำวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า คดีมีหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว จึงกำหนดประเด็นการวินิจฉัยว่า (๑) ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ (๒) ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ และจะต้องตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม หรือไม่

ประเด็นแรก ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๑๘ “ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดที่จัดไว้ก่อนเข้าประชุมทุกคราว และเมื่อมีสัญญาณให้เข้าประชุม ให้สมาชิกเข้านั่งในที่ที่จัดไว้

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมสภายืนขึ้นจนกว่าประธานจะได้นั่งลง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีบทบาทและอำนาจในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ตามหลักการตรวจสอบก่อนประกาศใช้เป็นกฎหมายใน

มาตรา ๑๔๑ และมาตรา ๑๕๔ ซึ่งเป็นการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติอื่นที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วว่า ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ และตามหลักการตรวจสอบภายหลังประกาศใช้เป็นกฎหมายตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๕๗ ที่บัญญัติให้ศาลที่พิจารณาคดี บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ประกาศใช้แล้วมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ โดยไม่อาจหยิบยกประเด็นความไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกระบวนการตรากฎหมายฉบับนั้นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้อีก

การขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติอื่นที่มีในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก่อนประกาศใช้เป็นกฎหมาย เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๔ กล่าวคือ ก่อนนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ หรือนายกรัฐมนตรี เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว หรือนายกรัฐมนตรีส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติทั้งในประเด็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ประการหนึ่ง และร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ อีกประการหนึ่ง หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ หรือร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไปตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

ในประเด็นว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ นั้น มีประเด็นเบื้องต้นที่ต้องวินิจฉัย

ก่อนว่า การออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และองค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๕๓ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดจำนวนของสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีจำนวนมากเพียงพอที่จะมาร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแสดงเจตนาในลักษณะของมติที่ประชุม ในการพิจารณาร่างกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอันเป็นหลักการประชุมสภา ที่ใช้อยู่ในนานาประเทศ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับตลอดมา ล้วนมี บทบัญญัติว่าด้วยองค์ประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามจำนวนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงจะเป็นองค์ประชุม การที่รัฐธรรมนูญทุกฉบับกำหนดจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก วุฒิสภาที่ประกอบกันเป็นองค์ประชุมไว้ ก็เพื่อให้การประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ของสภาเป็นไป ด้วยความรอบคอบ และมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวกับการตรากฎหมายนั้น กฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบ จากรัฐสภา เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ย่อมมี ผลใช้บังคับกับประชาชนทุกคนในประเทศจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ ในการพิจารณาทุกวาระ และเมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดองค์ประชุมไว้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาย่อมมีความหมายว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุม วุฒิสภาที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการใช้อำนาจอินิติบัญญัติ โดยองค์กรสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่ได้ และหากมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภาที่ไม่ครบองค์ประชุมจะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนน ของสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไม่ได้

สำหรับการตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจอินิติบัญญัติแทน สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา การออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงต้อง

เป็นการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมที่ครบองค์ประชุม จึงจะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเช่นกัน

ส่วนข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ วรรคสอง ที่กำหนดว่า “เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม” นั้น เป็นเพียงบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดประชุมว่า การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถดำเนินการได้ เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ภายหลังเปิดการประชุมแล้ว ในขั้นตอนของการลงมติเรื่องใด ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมปรึกษาหารือของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ องค์ประชุมจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ จะต้องต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น เพราะองค์ประชุมมิได้มีความหมาย แต่เพียงว่าเมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมครบและเปิดการประชุมแล้ว หลังจากนั้นสมาชิกจะอยู่ร่วมประชุมหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนสมาชิกในที่ประชุมอีกต่อไป หากเป็นเช่นนั้นแล้ว ผลก็จะเป็นว่าหลังจากเปิดประชุม แม้จะมีสมาชิกอยู่ประชุมเพียงไม่กี่คนก็อาจลงมติและมีเสียงข้างมากได้ ซึ่งมีใช้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และหากถือจำนวนสมาชิกที่ลงชื่อมาประชุม เป็นองค์ประชุมของสภาจนเสร็จสิ้นการประชุมในแต่ละครั้ง คงจะไม่ปรากฏเหตุการณ์ดังเช่นที่เกิดขึ้นในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในอดีต รวมทั้งในสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ด้วย คือ การขอให้ นับองค์ประชุมในระหว่างการประชุมโดยสมาชิกที่มีข้อสงสัยว่า องค์ประชุมไม่ครบ และเมื่อปรากฏว่า องค์ประชุมไม่ครบ ประธานของที่ประชุมก็จะสั่งพักการประชุมหรือให้เลื่อนการประชุมออกไป

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามเอกสารบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเลขานุการวุฒิสภาส่งและชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่า ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๗.๒๔ นาฬิกา อันเป็นวันเวลาที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ แห่งร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังจิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกเข้าประชุม ๑๕๕ คน ซึ่งครบองค์ประชุม ต่อมาในคราวประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๕.๓๗ นาฬิกา

อันเป็นวันเวลาที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๔๕ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๕ คน จึงไม่ครบองค์ประชุม แต่ข้อเท็จจริงสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับของนายวิริยะ ฯ ให้คณะกรรมการวิสามัญที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับของนายสังศิต ฯ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งขึ้นก่อนหน้านั้นพิจารณา เพื่อให้รวมพิจารณาร่างทั้งสองฉบับเข้าด้วยกันเมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่นายสังศิต ฯ และนายวิริยะ ฯ เป็นผู้เสนอ เสร็จแล้ว จึงเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ปรากฏว่า การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สอง ร่างมาตรา ๓ มีจำนวนผู้เข้าประชุมเพียง ๕๒ คน ส่วนร่างมาตรา ๔ มีจำนวนผู้เข้าประชุมเพียง ๕๑ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๑ คน จึงไม่ครบองค์ประชุม และการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามในเวลา ๑๒.๐๗ นาฬิกา มีจำนวนสมาชิกผู้เข้าประชุมเพียง ๑๑๒ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๑ คน จึงไม่ครบองค์ประชุม และไม่อาจถือการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่ครบองค์ประชุมดังกล่าว เป็นการลงมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ได้ ดังนั้น จึงถือว่าการตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติว่า หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป และเมื่อร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม แล้ว กรณีคำขออื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย เพราะไม่อาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงาน
สลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คร่าขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
และเป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายเจริญ ภัคดีชนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายณรงค์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตรารึขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๔ เป็นบทบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติสองส่วน คือ การตราร่างพระราชบัญญัติถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ และร่างพระราชบัญญัตินี้มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ในส่วนการตราร่างพระราชบัญญัติถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ มีประเด็นแรกที่สมควรวินิจฉัยว่า การออกเสียงลงคะแนนร่างพระราชบัญญัตินี้ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม ...” บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นการกำหนดจำนวนสมาชิกของแต่ละสภาให้มีจำนวนที่มากเพียงพอที่จะร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการพิจารณา ร่างกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญในอดีตที่ผ่านมาบัญญัติว่าด้วยองค์ประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาบัญญัติไว้เช่นเดียวกัน โดยกำหนดองค์ประชุมไว้ในจำนวนที่แตกต่างกัน การที่รัฐธรรมนูญกำหนดองค์ประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไว้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การประชุมพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบ โดยมีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง

โดยเฉพาะการตรากฎหมายซึ่งจะมีผลใช้บังคับกับประชาชนทุกคน จำเป็นอย่างยิ่งที่สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาจะต้องพิจารณาร่างกฎหมายนั้นอย่างรอบคอบ ทุกวาระ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง กำหนดองค์ประชุมไว้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา ย่อมมีความหมายว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาที่มีจำนวนสมาชิกเข้าประชุมไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยโดยองค์กรสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่ได้และหากการออกเสียงลงคะแนนของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภาไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไม่ได้ สำหรับการพิจารณาว่าการออกเสียงลงคะแนนของที่ประชุมมีจำนวนสมาชิกครบองค์ประชุม หรือไม่ ย่อมพิจารณาจากจำนวนสมาชิกที่อยู่ในที่ประชุมขณะที่มีการออกเสียงลงคะแนนเป็นสำคัญ มิใช่พิจารณาจากจำนวนสมาชิกที่มาลงชื่อเข้าประชุมก่อนเปิดประชุมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๘ วรรคสอง ที่ว่า “เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม...” ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่าจะสามารถดำเนินการได้ต่อเมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเท่านั้น

สำหรับการตราพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยแทนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา การออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงต้องเป็นการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมที่ครบองค์ประชุมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ จึงจะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเช่นกัน

ข้อเท็จจริงปรากฏตามเอกสารที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ สว ๐๐๐๗/๑๑๕๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๑ เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบคำชี้แจงแสดงความเห็นของผู้แทนเลขาธิการ

วุฒิสภา สรุปได้ว่า การประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างกฎหมายฉบับที่หนึ่งซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ รวม ๒๖ คน เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๒๕ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น ๒๔๕ คน และตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จัดทำขึ้นตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๒๖ วรรคสี่ และข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๗๒ ปรากฏว่า ในเวลา ๑๕.๓๗ นาฬิกา ของวันดังกล่าว มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๔๕ คน เห็นด้วย ๔๘ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน และไม่มีผู้งดออกเสียงและไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน และการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างกฎหมายฉบับที่สองซึ่งนายสังศิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ รวม ๖๑ คน เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๐๕ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น ๒๔๕ คน และตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปรากฏว่า ในเวลา ๑๗.๒๔ นาฬิกา ของวันดังกล่าว มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๕ คน เห็นด้วย ๑๑๔ คน ไม่เห็นด้วย ๓๖ คน งดออกเสียง ๕ คน และไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน หลังจากนั้นที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติให้ส่งร่างกฎหมายซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังศิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ เป็นผู้เสนอ พิจารณา

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองและวาระที่สามของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๑๕๖ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น ๒๔๑ คน และตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปรากฏว่า การออกเสียงลงคะแนนวาระที่สอง ร่างมาตรา ๓ มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๕๒ คน เห็นด้วย ๖๖ คน ไม่เห็นด้วย ๒๔ คน งดออกเสียง ๒ คน และไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน ส่วนร่างมาตรา ๔ มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๕๓ คน เห็นด้วย ๖๕ คน ไม่เห็นด้วย

๒๒ คน งดออกเสียง ๑ คน และมีผู้ไม่ลงคะแนน ๑ คน และการออกเสียงลงคะแนนวาระที่สามในเวลา ๑๒.๐๗ นาฬิกา ของวันดังกล่าว มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๑๑๒ คน เห็นด้วย ๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๒๖ คน งดออกเสียง ๓ คน และไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการแห่งร่างกฎหมายซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะเป็นผู้เสนอ และในวันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองและวาระที่สามของร่างกฎหมายฉบับนี้ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว มีจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้เข้าประชุมไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น กล่าวคือ มีจำนวนเพียง ๔๕ คน ๕๒ คน ๕๓ คน และ ๑๑๒ คน ตามลำดับ จึงไม่ครบองค์ประชุมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง และเป็นการประชุมที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ถือว่า การตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม และเมื่อร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสามแล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยคำขออื่น เพราะไม่อาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายจรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ... ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวนในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณา และในกรณีที่ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญมิได้กำหนดวิธีพิจารณาใดไว้โดยเฉพาะก็ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้และไม่ขัดต่อข้อกำหนดดังกล่าว

ข้อเท็จจริงปรากฏจากพยานเอกสารและพยานบุคคลเป็นที่ยุติว่า ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ... ที่เสนอโดยนายสังสิด พิริยะรังสรรค์ และนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ในวาระที่ ๓ นั้น ปรากฏว่ามีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมประชุมออกเสียงลงมติเพียง ๑๑๒ คน เท่านั้น ในขณะที่จำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่ในขณะนั้นทั้งหมดมีจำนวนรวม ๒๕๑ คน จำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ร่วมประชุมออกเสียงลงมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวในวาระสาม จึงมีไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระดังกล่าวจึงไม่ครบเป็นองค์ประชุมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ ซึ่งจะต้องนำมาใช้บังคับแก่การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ทำหน้าที่รัฐสภาอยู่ในขณะนั้นด้วย ตามมาตรา ๒๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เมื่อการประชุมลงมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ... ในวาระสาม มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในฐานะสมาชิกรัฐสภาอยู่ร่วมประชุม ออกเสียงลงมติไม่ครบเป็นองค์ประชุม จึงไม่อาจถือเป็นมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในฐานะรัฐสภาได้ ย่อมทำให้การตราร่างพระราชบัญญัตินี้มีได้เป็นไปโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม ถึงแม้ข้อกฎหมายข้อนี้ผู้ร้องจะมีได้ยกขึ้นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยโดยตรง แต่เมื่อผู้ร้องได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัตินี้มาด้วย ศาลรัฐธรรมนูญย่อมยกข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ วรรคสอง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) และเมื่อได้วินิจฉัยในข้อนี้ให้แล้วกรณีก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้ออื่น ๆ อีกต่อไป

นายเจริญ ภัคดีชนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมี ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ และจะต้องตกไป
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้น
โดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๑๒๖ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุม
ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณี
การพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
จะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
ในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

.....ฯลฯ.....

มาตรา ๑๕๔ ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๑๕๐ หรือร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาลงมติยืนยันตามมาตรา ๑๕๑ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง

(๑) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรีระงับการดำเนินการเพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ แต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการ ตามมาตรา ๑๕๐ หรือมาตรา ๑๕๑ แล้วแต่กรณี ต่อไป

มาตรา ๒๕๓ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗

.....ฯลฯ.....

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๖ วิธีพิจารณาตามที่กำหนดในข้อกำหนดนี้ให้ใช้ระบบได้สวน

วิธีพิจารณาใดซึ่งข้อกำหนดนี้มีได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้และไม่ขัดต่อข้อกำหนดนี้

พิจารณาแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของกฎหมายที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วก่อนประกาศใช้เป็นกฎหมาย ว่าตราขึ้นโดยถูกต้อง ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ และหรือมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ บัญญัติให้เป็นการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ บัญญัติให้เป็นการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติอื่นที่ไม่ใช่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ก่อนนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายเพื่อลงพระปรมาภิไธย หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสอง สภารวมกันมีจำนวนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ หรือนายกรัฐมนตรี เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติใด มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว หรือนายกรัฐมนตรีส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของร่างพระราชบัญญัติทั้งในประเด็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ประการหนึ่ง และร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ หรือไม่ อีกประการหนึ่ง หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความ

ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ หรือร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้น โดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไปตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

สำหรับวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคหก บัญญัติให้วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๐๐ วรรคห้า บัญญัติว่าในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยได้ ซึ่งก็ได้ออกข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยข้อ ๖ กำหนดวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้ใช้ระบบใบเต้สวน ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกระบวนการตราพระราชบัญญัตินี้ในขั้นตอนต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัย รวมถึงในเรื่ององค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเป็นการพิจารณาขั้นตอนแรกในกระบวนการตรากฎหมายของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ด้วย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญตรวจพบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความไม่ครบขององค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการตราพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว หากไม่หยิบยกขึ้นพิจารณาว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ปล่อยให้ร่างกฎหมายที่อาจตราขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกระบวนการตราตามรัฐธรรมนูญผ่านเลยไปจนประกาศใช้บังคับ ย่อมไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายก่อนประกาศใช้บังคับและมุ่งหมายที่จะมอบอำนาจให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้คุ้มครองรัฐธรรมนูญในฐานะกฎหมายสูงสุดของประเทศ และปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นปัญหาแห่งรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ย่อมไม่อยู่ในข้อห้ามมิให้พิจารณาวินิจฉัยเกินคำขอศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยในเรื่ององค์ประชุมได้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้” ซึ่งสาระสำคัญ

ของมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่งนี้ คือ การกำหนดจำนวนของสมาชิกสภาที่มีจำนวนมากเพียงพอที่จะมาร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแสดงเจตนาในรูปของมติที่ประชุมในการพิจารณาร่างกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันเป็นหลักการประชุมสภาที่ใช้อยู่ในนานาประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตก็ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยองค์ประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยกำหนดองค์ประชุมไว้ตามที่ผู้ร่างเห็นสมควร รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ให้มีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม

กรณีที่รัฐธรรมนูญกำหนดจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ประกอบกันเป็นองค์ประชุมไว้ ก็เพื่อให้การประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ของทั้งสองสภาเป็นไปด้วยความรอบคอบ มีมุมมองที่หลากหลาย และมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรากฎหมายนั้นกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้วย่อมมีผลใช้บังคับกับประชาชนทุกคนในประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบในการพิจารณาทุกวาระ และเมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดองค์ประชุมไว้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา ย่อมมีความหมายว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยองค์กรสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่ได้ และหากมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภาที่ไม่ครบองค์ประชุมจะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไม่ได้

สำหรับการตราพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติแทนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ การออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงต้องเป็น

การออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมที่ครบองค์ประชุม จึงจะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเช่นกัน

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามเอกสารบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเลขธิการวุฒิสภาส่งและชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่า ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๗.๒๔ นาฬิกา อันเป็นเวลาที่ยกเลิกการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกเข้าประชุม ๑๕๕ คน จากสมาชิกทั้งหมด ๒๔๕ คน จึงครบเป็นองค์ประชุมและมีการลงมติด้วยจำนวนสมาชิกที่ครบองค์ประชุม ต่อมาในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๕.๓๗ นาฬิกา อันเป็นเวลาที่ยกเลิกการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกเข้าประชุมขณะลงมติเพียง ๔๕ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๕ คน จึงไม่ครบองค์ประชุม แต่ข้อเท็จจริงสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับของ นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ให้คณะกรรมการวิสามัญที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับของสังคีต พิริยะรังสรรค์ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งขึ้นก่อนหน้านั้นพิจารณา เพื่อให้รวมพิจารณาร่างทั้งสองฉบับเข้าด้วยกัน เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่นายสังคีต พิริยะรังสรรค์ และนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ เป็นผู้เสนอ เสร็จแล้ว จึงเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ปรากฏว่า การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สอง ร่างมาตรา ๓ มีจำนวนผู้เข้าประชุมขณะลงมติเพียง ๕๒ คน ส่วนร่างมาตรา ๔ มีจำนวนผู้เข้าประชุมขณะลงมติเพียง ๕๓ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๒๔๑ คน เท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๑ คน จึงไม่ครบองค์ประชุมและการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ในเวลา ๑๒.๐๗ นาฬิกา มีจำนวนสมาชิกผู้เข้าประชุมขณะลงมติเพียง ๑๑๒ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๒๔๑ คน เท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ไม่ถึง ๑๒๑ คน จึงไม่ครบเป็นองค์ประชุม

และไม่อาจถือเป็นมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ อนึ่ง เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รวมร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะ เข้าเป็นฉบับเดียวกับร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยนายสังคีต พิริยะรังสรรค์ กับคณะ แต่ปรากฏว่าในวันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการนั้น มีสมาชิกเข้าประชุมไม่ครบองค์ประชุม จึงทำให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการเป็นการประชุมโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ในวาระที่สองและที่สามก็ไม่ครบองค์ประชุมเช่นกัน กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่ครบองค์ประชุมดังกล่าวเป็นการลงมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่งได้ ดังนั้น จึงถือว่าการตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติว่า หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป และเมื่อร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม ตามที่ได้วินิจฉัยในประเด็นที่ ๑ ดังกล่าวแล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นที่ ๒ อีกต่อไป เพราะไม่อาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าววินิจฉัย จึงมีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณกุล การศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ตราขึ้น โดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ว่าการออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๓ ในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ และในวาระที่สาม เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า องค์ประชุมของสภาจะต้องมีอยู่ตลอดเวลาของการพิจารณาและลงมติร่างพระราชบัญญัติ การลงชื่อผู้เข้าประชุมในครั้งแรกก่อนเปิดการประชุม เป็นเพียงเพื่อให้เห็นว่า มีสมาชิกครบจำนวนองค์ประชุมที่จะเปิดประชุมต่อไปได้เท่านั้น แต่การคงอยู่ของจำนวนสมาชิกเพื่อให้ครบองค์ประชุมจะต้องมีอยู่โดยตลอดในเวลาที่มีการลงมติด้วย องค์ประชุมมิได้หมายความว่า

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมครบองค์ประชุมและเปิดการประชุมแล้ว หลังจากนั้น สมาชิกจะอยู่ร่วมประชุมหรือไม่ก็ได้โดยไม่คำนึงถึงจำนวนสมาชิกในที่ประชุมอีกต่อไป หากเป็นเช่นนั้นแล้วผลก็จะเป็นว่าหลังจากเปิดประชุมแม้จะมีสมาชิกอยู่ประชุมเพียงไม่กี่คนก็อาจลงมติและมีเสียงข้างมากได้ ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดองค์ประชุมไว้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา ก็เท่ากับว่าการประชุมที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม ก็จะถือว่าเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่ได้ และหากมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภาที่ไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไม่ได้เช่นกัน

ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามเอกสารบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และตามคำชี้แจงของนางวราภรณ์ อติแพทย์ รองเลขาธิการวุฒิสภา และคณะเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ว่าในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่เสนอโดยนายสังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๐๕ คน จากจำนวนสมาชิกที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน และในเวลาออกเสียงลงคะแนนขึ้นรับหลักการมีสมาชิกเข้าประชุมแสดงตน จำนวน ๑๕๕ คน เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือ ๑๒๕ คน และผลการลงมติในที่ประชุม ปรากฏว่าเห็นด้วย ๑๑๔ คน ไม่เห็นด้วย ๓๖ คน งดออกเสียง ๕ คน ไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน ย่อมถือว่าเป็นมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้

ส่วนในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่เสนอโดยนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ นั้นมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๒๕ คน จากจำนวนสมาชิกที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน แต่ในเวลาออกเสียงลงคะแนน ขึ้นรับหลักการมีสมาชิกเข้าประชุมแสดงตนเพียง ๔๕ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก

ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้นคือไม่ถึง ๑๒๕ คน จึงไม่ครบองค์ประชุม และไม่อาจถือเป็นมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้

อย่างไรก็ดี ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ร่วมการพิจารณาร่างทั้ง ๒ ฉบับเข้าด้วยกัน ในการพิจารณาวาระที่สองและวาระที่สาม ซึ่งในชั้นลงมติในวาระที่ ๓ ในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ลงชื่อมาประชุมจำนวน ๑๕๖ คน จากจำนวนสมาชิกที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๑ คน แต่ในเวลาออกเสียงลงคะแนนมีสมาชิกเข้าประชุมแสดงตนเพียง ๑๑๒ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้นคือไม่ถึง ๑๒๑ คน จึงไม่ครบองค์ประชุม การประชุมลงมติในวาระที่ ๓ จึงเป็นการประชุมโดยไม่ชอบด้วย มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่งแห่งรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. มีกระบวนการตราที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ก็มีผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

ประเด็นที่สอง เมื่อพิจารณาเห็นว่า การตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มีผลให้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสามแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอีกต่อไปว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตรารุ้ขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

มีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น คือ

๑. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตรารุ้ขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๒. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตรารุ้ขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ บัญญัติว่า “การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิกย่อมมีอิสระและไม่ถูกผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(๓) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ หรือ

(๔) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามมาตรา ๑๖๓ ... ”

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๐ โดยที่ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฯ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิก ฯ เสนอมานั้นถูกต้องตามเงื่อนไขตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฯ ได้กำหนดไว้หรือไม่ และในขณะนั้นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้เสนอมานี้ถูกต้องตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฯ กำหนด ไว้แล้ว จึงเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ บัญญัติไว้

สำหรับกระบวนการกฎหมายลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่งของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จากพยานหลักฐานปรากฏว่าขึ้นรับหลักการในวาระที่หนึ่ง นายสังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ ได้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ จำนวนสมาชิกขณะนั้นมีอยู่ ๒๔๕ คน มาประชุม ๒๐๕ คน ลา ๔๐ คน ผลการลงมติในที่ประชุม มีผู้เห็นด้วย ๑๑๔ คน ไม่เห็นด้วย ๓๕ คน งดออกเสียง ๕ คน รวม ๑๕๕ คน การลงมติจึงชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ที่เสนอโดย นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในขณะนั้น ๒๔๕ คน ลงชื่อมาประชุม ๒๒๕ คน ลา ๒๔ คน ลงมติในที่ประชุม เห็นด้วย ๔๘ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน รวม ๔๙ คน เห็นว่าสมาชิกที่มาประชุมขณะลงมติในวาระที่ ๑ มีจำนวนน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงไม่เป็นองค์ประชุม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ร่างฯ ที่เสนอโดยนายวิริยะ จึงไม่ชอบ

ส่วนชั้นลงมติในวาระที่สองและวาระที่สามนั้น จากพยานหลักฐานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในขณะนั้น ๒๔๑ คน จำนวนผู้ลงชื่อมาประชุม ๑๕๖ คน ลา ๔๕ คน ผลการลงมติในวาระที่สอง มาตรา ๓ มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามผลการลงมติ มีผู้เห็นด้วย ๖๖ คน ไม่เห็นด้วย ๒๔ คน งดออกเสียง ๒ คน รวม ๙๒ คน สำหรับมาตรา ๔ มีผู้สงวนคำแปรญัตติขอให้ตัดความในมาตรา ๔ ออกทั้งมาตรา ผลการลงมติเห็นด้วย ๖๕ คน ไม่เห็นด้วย ๒๒ คน งดออกเสียง ๑ คน ไม่ลงคะแนน ๑ คน รวม ๘๙ คน จากนั้นได้มีการลงมติในวาระที่สาม มีผู้เห็นด้วยสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย ๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๒๖ คน งดออกเสียง ๓ คน รวม ๑๑๒ คน เห็นว่า การลงมติในวาระที่สอง และที่สามของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีสมาชิกที่มาประชุมขณะลงมติไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงไม่เป็นองค์ประชุมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง แม้จะมีผู้ลงชื่อมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ขณะประชุมมีสมาชิกอยู่ในห้องประชุมไม่ถึงกึ่งหนึ่งจึงไม่ชอบ ตามรัฐธรรมนูญ

เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีกระบวนการตราที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ แล้วกรณีจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นที่ ๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไปตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายสุรชัย มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑)
ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วก่อนที่
นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย
ตามความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน โดยมี
อำนาจพิจารณาวินิจฉัยทั้งในประเด็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญ หรือมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า
ร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมีข้อความขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป ตามที่
บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม สำหรับการพิจารณาในประเด็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ
สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

หรือไม่นั้น มีประเด็นเบื้องต้นที่ต้องวินิจฉัยว่า การออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้”

นอกจากนี้ ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ก็มีข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุม ในข้อ ๑๘ กำหนดว่า “ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดที่จัดไว้ก่อนเข้าประชุมทุกราว และเมื่อมีสัญญาณให้เข้าประชุม ให้สมาชิกเข้านั่งในที่ที่จัดไว้

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมสภายืนขึ้นจนกว่าประธานจะได้นั่งลง”

ข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) ๐๐๐๗/๕๕๒๑ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ และเอกสารเพิ่มเติมแนบท้ายหนังสือดังกล่าว ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่วมกันเสนอ จำนวน ๒ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเสนอโดย นายสังคีต พิริยะรังสรรค์ กับคณะ และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเสนอโดย นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะ โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ เสนอโดย นายสังคีต พิริยะรังสรรค์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาและรับหลักการในวาระที่หนึ่งในคราวประชุม ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ ส่วนร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ เสนอโดย นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาและรับหลักการในวาระที่หนึ่งในคราวประชุม ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ แล้วส่งร่างฯ ที่เสนอโดย นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายสังคีต พิริยะรังสรรค์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) พิจารณา เพื่อให้ร่วมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับเข้าด้วยกัน คณะกรรมการฯ ชุดดังกล่าว ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสร็จเรียบร้อยแล้วและ

นำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สามแล้วลงมติสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายในคราวประชุมครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

การออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ทั้งสองร่าง ปรากฏดังนี้

๑. ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังคิต พิริยะรังสรรค์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๐๕ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน และตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ปรากฏว่า ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๗.๒๔ นาฬิกา อันเป็นเวลาที่ยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๕ คน เห็นด้วย ๑๑๔ คน ไม่เห็นด้วย ๓๖ คน งดออกเสียง ๕ คน ไม่มีผู้ไม่ลงคะแนนเสียง

๒. ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๒๕ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน และตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ปรากฏว่า ในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๕.๓๗ นาฬิกา อันเป็นเวลาที่ยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๔๕ คน เห็นด้วย ๔๘ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน ไม่มีผู้งดออกเสียง และไม่มีผู้ไม่ลงคะแนนเสียง

๓. ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ในวาระที่สาม มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๑๕๖ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๑ คน และตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการลงมติในวาระที่สาม ปรากฏว่า ในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เวลา ๑๒.๐๗ นาฬิกา มีจำนวนผู้เข้าประชุม ๑๑๒ คน เห็นด้วย ๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๒๖ คน
งดออกเสียง ๓ คน ไม่มีผู้ไม่ลงคะแนนเสียง

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง มีสาระสำคัญคือ กำหนดจำนวนสมาชิกสภาที่มีจำนวนมากเพียงพอที่จะมาร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแสดงเจตนาในรูปของมติที่ประชุมในการพิจารณาร่างกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอันเป็นหลักการประชุมสภาที่ใช้อยู่ในนานาประเทศ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับตลอดมา ล้วนมีบทบัญญัติว่าด้วยองค์ประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามจำนวนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญจึงจะเป็นองค์ประชุม การที่รัฐธรรมนูญกำหนดจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ประกอบกันเป็นองค์ประชุมไว้ด้วย ก็เพื่อให้การประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ของทั้งสองสภาเป็นไปด้วยความรอบคอบ ประกอบด้วยข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อวัตถุประสงค์ของการประชุมนั้น ๆ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรากฎหมายซึ่งจะมีผลใช้บังคับกับประชาชนในราชอาณาจักรนั้น จะต้องผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบและต้องชอบด้วยกระบวนการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้องค์ประชุมมิได้หมายความว่าต้องมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเท่านั้น แต่องค์ประชุมจะต้องมีอยู่นับแต่เมื่อเปิดการประชุมจนกระทั่งมีการลงมติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ ดังนี้ เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดองค์ประชุมว่าต้องมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาย่อมหมายความว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมจะถือว่าเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภาที่ไม่ครบองค์ประชุมย่อมเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

การตราพระราชบัญญัตินี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ทำหน้าที่รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติแทนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามมาตรา ๒๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๕๐ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ วรรคสอง แล้ว จึงเห็นว่าการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงต้องเป็นการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมที่ครบองค์ประชุม จึงจะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเช่นกัน

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติตามเอกสารบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่า ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะเป็นผู้เสนอในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการมีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๔๕ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือไม่ถึง ๑๒๕ คน และในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่สามมีสมาชิกเข้าประชุมเพียง ๑๑๒ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น คือไม่ถึง ๑๒๑ คน ดังนี้ ในการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวทั้งสองครั้ง จึงไม่ครบองค์ประชุม และไม่อาจถือเป็นมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ มีผลให้กระบวนการในการตราร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ดังนั้นการตราร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จึงไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม และกรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เพราะไม่อาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตรารึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายบุญส่ง กุลบุปผา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายวสันต์ ตรี้อยพิสุทธิ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนเลขาธิการวุฒิสภาว่าการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าวของสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่งปรากฏว่ามีร่างพระราชบัญญัติได้รับการเสนอ ๒ ฉบับ คือร่างฯ ของนายสังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะกับร่างฯ ของนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ ร่างฯ ของนายสังคีต ได้รับการพิจารณาในวาระแรกในการประชุมครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุม ๒๐๕ คน ลา ๔๐ คน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๒๔๕ คน ผลการลงมติปรากฏว่ามีผู้เห็นด้วย ๑๑๔ คน ไม่เห็นด้วย ๑๖ คน งดออกเสียง ๕ คน รวม ๑๕๕ คน ครอบงำประชุมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ส่วนร่างฯ ของนายวิริยะเข้าสู่การพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีผู้ลงชื่อมาประชุม ๒๒๕ คน ลา ๒๔ คน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๒๔๕ คน ผลการลงมติปรากฏว่ามีผู้เห็นด้วย ๔๘ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน รวม ๔๙ คน แสดงว่าขณะลงมติ มีสมาชิกไม่ถึงกึ่งหนึ่งของ

จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงไม่ครบองค์ประชุม เป็นการไม่ชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่งดังกล่าว และไม่อาจนำไปสู่การพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สามได้

เมื่อร่างฯ ของนายวิริยะไม่ได้ผ่านการพิจารณาโดยชอบในวาระแรก แล้วถูกนำไปพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สามรวมกับร่างฯ ของนายสังคีตยอมทำให้การพิจารณาในวาระที่สองและที่สามของร่างฯ ทั้งสองฉบับเป็นการไม่ชอบไปด้วย ทำนองเดียวกับของดีนำไปเทรวมกับของเสีย ย่อมกลายเป็นของเสียไปทั้งหมด ยิ่งกว่านั้น ยังปรากฏอีกว่าชั้นลงมติในวาระที่สาม ของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในการประชุมครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุม ๑๕๖ คน ลา ๔๕ คน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๒๔๑ คน ผลการลงมติ มีผู้เห็นด้วย ๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๒๖ คน งดออกเสียง ๓ คน รวม ๑๑๒ คน แสดงว่า ขณะลงมติ มีสมาชิกไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น เป็นการไม่ชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวเช่นเดียวกัน ปัญหาว่าการตราพระราชบัญญัติ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ นี้เป็นข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีได้ส่งมาให้ วินิจฉัยในประเด็นข้อนี้ ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ วรรคสอง ประกอบด้วยประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นอื่นอีก เพราะไม่ทำให้ผลคดี เปลี่ยนแปลง

จึงมีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง และตกไปตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในระบบไต่สวน ศาลฯ จึงยกประเด็นองค์ประชุม ขึ้นพิจารณาก่อนที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามคำขอของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยพิจารณาว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ และในวาระที่สามขึ้นลงมติเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมาย เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ความเห็น

เนื่องจากร่างฯ มีผู้เสนอ ๒ ฉบับ คือ ในวาระที่หนึ่งร่างฯ ของนายสังศิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ ไม่มีปัญหาเรื่ององค์ประชุม แต่ร่างฯ ของนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ มีปัญหาเรื่ององค์ประชุมไม่ครบ (รายละเอียดตามคำวินิจฉัยกลาง)

ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ส่งร่างฯ ของนายวิริยะฯ ให้คณะกรรมการวิสามัญ ที่พิจารณาร่างฯ ของนายสังศิตฯ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งขึ้นก่อนหน้านั้นพิจารณา เพื่อให้รวมพิจารณาร่างทั้งสองฉบับเข้าด้วยกัน เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างฯ ที่นายสังศิตฯ และนายวิริยะฯ เป็นผู้เสนอเสร็จแล้ว จึงเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ในวาระที่สอง ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ปรากฏว่าการออกเสียงในวาระที่สอง การพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา มีปัญหาเรื่อง องค์ประชุมไม่ครบในการพิจารณาร่างฯ มาตรา ๓ และร่างฯ มาตรา ๔ (รายละเอียดตามคำวินิจฉัยกลาง)

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ขึ้นลงมติเพื่อ ประกาศใช้เป็นกฎหมายในวาระที่สามเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่

จากบันทึกการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ยอดรวมขณะนั้น ๒๔๑ คน (ครึ่งหนึ่งเท่ากับ ๑๒๑ คน) ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รวมการพิจารณาร่างทั้ง ๒ ฉบับ เข้าด้วยกัน จากเอกสารในสำนวนปรากฏว่า จำนวนผู้ลงชื่อมาประชุม ๑๕๖ คน ลา ๔๕ คน ผลการลงมติในที่ประชุม เห็นด้วย ๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๒๖ คน งดออกเสียง ๓ คน ไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน รวม ๑๑๒ เสียง จึงมีปัญหว่าในการลงมติเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายในวาระที่สามนั้นมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาประชุมครบองค์ประชุมหรือไม่

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ บัญญัติไว้ว่าการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม ฯลฯ เห็นว่าปัญหาเรื่ององค์ประชุมเป็นปัญหาข้อเท็จจริง จะมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาหรือไม่ ต้องถือตามทีแต่ละสภามีมติรับรองไว้ หากจะทักท้วงว่าไม่ครบองค์ประชุมจะต้องมีการตรวจนับในขณะที่ประชุมว่ามีสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมหรือไม่ เมื่อไม่ปรากฏว่ามี การนับองค์ประชุมและเอกสารบันทึกการประชุมซึ่งสภารับรองแล้วระบุว่า มีผู้มาประชุมไม่ครบองค์ประชุมจึงต้องถือตามเอกสาร นอกจากนี้ในมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง ยังบัญญัติว่า การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติหลักเกณฑ์ในการลงมติไว้ก็เพื่อให้สมาชิกทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมลงมติว่าจะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือไม่ โดยจะต้องมีสมาชิกครบองค์ประชุมอย่างแท้จริง ส่วนการที่สมาชิกคนใดจะใช้สิทธิงดออกเสียงหรือไม่ลงคะแนนหรือลงมติแต่ไม่เห็นด้วย สมาชิกนั้นจะต้องอยู่ในที่ประชุม จึงจะนับเป็นองค์ประชุมในขณะที่ลงมติได้ ดังนั้น องค์ประชุมจึงมิได้หมายความว่า เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมครบและเปิดการประชุมแล้ว หลังจากนั้นสมาชิกจะอยู่ร่วมประชุมหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนสมาชิกในที่ประชุมอีกต่อไป ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีกระบวนการตราที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ แล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นอื่นอีกต่อไป

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๑๒๖ ให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ตกไปตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายสุพจน์ ไข่มุกด์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย มีประเด็นพิจารณาตามคำร้องรวมสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ตราขึ้นโดยมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕
มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ (๒) และมาตรา ๘๖ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับเรื่องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

เห็นว่า นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะ รวม ๓๐ คน
เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง ได้เสนอความเห็น
ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งในสาระสำคัญ
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กรณีเป็นไปตามเงื่อนไข ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) เมื่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งความเห็นดังกล่าวมาให้ศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับเรื่องดังกล่าวไว้วินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ตามคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาการตราร่างพระราชบัญญัติ
สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตราขึ้นโดย
ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๒

เนื่องจากเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี แต่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญปรากฏข้อเท็จจริงว่า การตราร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวดำเนินการไม่เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในเรื่ององค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเช่นกัน ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นเรื่ององค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบผู้แทน สมาชิกของฝ่ายนิติบัญญัติถือเป็นตัวแทนของประชาชนที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ทำหน้าที่แทนตน ในการประชุมของสมาชิกฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อพิจารณากฎหมายหรือดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกือบทุกฉบับได้กำหนดจำนวนสมาชิกของแต่ละสภาเป็นองค์ประชุมไว้อย่างแน่นอน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่งจึงได้บัญญัติให้การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม อันเป็นการกำหนดจำนวนสมาชิกสภาให้มีจำนวนมากเพียงพอที่จะมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น และแสดงเจตนาในรูปของมติที่ประชุมในการพิจารณาร่างกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันเป็นหลักการประชุมสภาที่ใช้อยู่ในนานาประเทศ เพื่อให้การประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เป็นไปด้วยความรอบคอบมีมุมมองที่หลากหลาย และมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรากฎหมายนั้น กฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วย่อมมีผลใช้บังคับกับประชาชนทุกคนในประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบในการพิจารณาทุกวาระ

เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดองค์ประชุมไว้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาย่อมมีความหมายว่า การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยองค์กรสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่ได้ และหากมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่

ไม่ครบองค์ประชุม จะถือว่าการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในสภาดังกล่าวที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไม่ได้ กล่าวคือในขั้นตอนของการลงมติซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมปรึกษาหารือและแสดงเจตนาออกมาในรูปของมติที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ องค์ประชุมจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง โดยจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพราะองค์ประชุมมิได้หมายความว่าเมื่อมีสมาชิกมาลงชื่อมาประชุมครบและเปิดการประชุมแล้ว หลังจากนั้นสมาชิกจะอยู่ร่วมประชุมหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนสมาชิกในที่ประชุมอีกต่อไป จะเห็นได้ว่า องค์ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เป็นสาระสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา จึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัด หากองค์ประชุมไม่ครบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด อาจส่งผลให้การดำเนินการตามมติที่ประชุมย่อมนำไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของแต่ละสภา หากมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันต้องตกไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

ในการตราพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำชี้แจงปรากฏว่า ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงชื่อมาประชุมจำนวน ๒๐๕ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่นายสังศิต พิริยะรังสรรค์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ปรากฏว่ามีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เห็นด้วย ๑๑๔ คน ไม่เห็นด้วย ๓๖ คนงดออกเสียง ๕ คน ไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน รวม ๑๕๕ คน ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ประชุมพิจารณาขึ้นรับหลักการร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่) พ.ศ. ตามที่นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงชื่อมาประชุม จำนวน ๒๒๕ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริงในขณะนั้น จำนวน ๒๔๕ คน โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติ เห็นด้วย ๔๘ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน ไม่มีผู้งดออกเสียง และไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน

รวม ๔๕ คน และที่ประชุมเห็นชอบให้ส่งร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ เป็นผู้เสนอ ให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายสังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ เป็นผู้เสนอ พิจารณารวมกันไปโดยกำหนดเวลาแปรญัตติตามข้อบังคับการประชุมฯ

ต่อมาในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณารวมร่างพระราชบัญญัติทั้งสองเป็นร่างเดียวกันเสร็จแล้ว ในวาระที่สอง และในวาระที่สามให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย ปรากฏว่าในการประชุมดังกล่าวมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๕๖ คน จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอยู่จริง ในขณะนั้น ๒๔๑ คน โดยมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติ เห็นด้วย ๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๒๖ คนงดออกเสียง ๓ คน ไม่มีผู้ไม่ลงคะแนน รวม ๑๑๒ คน เป็นจำนวนไม่ถึงกึ่งหนึ่ง (น้อยกว่า ๑๒๑ คน) ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ทั้งหมด ๒๔๑ คน จึงมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ครบองค์ประชุม ตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง และเป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในประเด็นอื่นอีก เพราะไม่อาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ